

בעבודתו הנוכחית מאמץ יובל יאירי את דמות ה'מודד' כשותף וכעזר-ראייה להתבוננות החוצה אל עבר המקום בו הוא חי ולהרהורים וחשבון-נפש אישי עם פרקים בעברו. תפקידו של המודד, אותו ביצע יאירי כסייר-אוויר במשך שנים, בימי שלום ובעיקר בימי מלחמה, השאיר בו חותם עמוק וטראומטי עד כי המודד והוא התפצלו לשניים: האמן והמודד.

בתערוכה עבודות צילום חדשות לצד עבודת-הצבה, בה הופך יאירי את אחד מחללי הגלריה לחדר עמוס בחפצי מדידה, תרשימים, איורים וממצאים. חיבור בין שתי ישויות המגיעות את יצירתו: האמן (האזרח) והמודד (החייל) החולקים שפה משותפת הם מושאי העבודה המגשרת בין צופן, צפון ומצפון. מילים משורש צ פ נ המרמזות על מהות הרצון האנושי לתור, לחפש, לחקור ולשאול, להתמצא ולמצוא.

ההר, השביל, העמק והמרחב, הופכים ממבטו של המודד למקומות מאתרים ומתוחמים בתוך רשת של קווי אורך וגובה. המודד מתמצת וממיר את המקום והנוף למערך מקודד עם סימנים קבועים המאפשרים להתמצא בו. הנוף הוא שקט ואילם, אך בשפת המודדים והסיירים הוא רוחש אותות וסימנים. בנוי או פנוי, עמוק או שטוח, חף או עוין – מראה הנוף מתפענח לכדי התמצאות בפרטיו. מבטו של המודד ממריא ומתרחק לגובה, הרחק מקנה המידה הארצי, מבט-ציפור המתבונן מטה באופן שתופס מקום, אדמה וישוב הרבה מעבר למרחב הראיה המוכר ממרום רגליו. מורם מעם ומאדמה צופה המודד במרחב וביחס שבין הפרטים בו. הריחוק והמראה מעניקים לו כוחות של שליטה. הניתוק הפיזי מהקרקע מאפשר לו לבצע את משימתו במצפון שקט לכאורה.

הפואטיקה של יאירי היא יכולתו האמנותית ליצור בעזרת שיבוש והרכבה צילום מצטבר ובו מרחב על-זמני. פעולת הצילום המפורק והרכבתו מאפשרת ליאירי, כמו בפעולה ארכיאולוגית, לחבר זמנים שונים, אירועים ומקומות שאינם רצופים – למרחב מצפוני רב-שכבתי בו גם הזמן דחוס. היחסים הסימביוטיים בין המודד לבין האמן, המודע והתת-מודע אותם הם מיצגים לעיתים, הם המניע ליצירת הצילום על מרכיביו עמוסי הרבדים.

חדרו של המודד עמוס בכלי מדידה ישנים של טרום עידן הניווט הלווייני. אביזרי מדידה המותאמים למה שיכול האדם לתפוס ולקלוט בחושי. הם פועלים בעזרת כוח הכבידה, אופטיקה או תפיסה מרחבית. בכל חפציו המכניזם גלוי ואפשר לראות את מנגנוני הפעולה. בשובו אל הארצי הוא מלקט ומגלה קליעים וממצאים של קרבות עקובים מדם בנוף ריק ושותק. בחדרו הוא ממייך, מצלם, חוקר ומקטלג את ממצאיו.

התערוכה מציגה שני מהלכים. המהלך האמנותי בו מוצגים צילומי נוף וטבע דומם בהם משלב האמן שרטוטים, דגמים חפצים וממצאים מעולמם המשותף אותו הם חולקים. המהלך השני הוא מהלך ארכיוני-מחקרי החושף את מקורות ההשראה ותהליך העבודה של המודד ושל האמן ביחד ובנפרד. שפתו של המודד ידועה ושגורה בהלכותיו של האמן, דרכו מקבלים הממצאים פירוש ומשמעות חדשה. העבודות של האמן, הדמות האחרת הפועלת ביצירתו של יאירי, מציבות את ממצאיו של המודד בחיבור חדש ומורכב. הכלים, הקליעים, הרישומים, המפות ואביזרי הראייה והמדידה מצולמים בנפרד ומתכנסים מחדש לעבודה אחת. העבודות המוצגות הן תוצר של יכולת עמלנית ומסורה של האמן לתפור את שמיכת הטלאים של הזמן והמקום כדי להתמודד עם שאלת הזהות והמצפון. האמן טומן רמזים וסמלים מעולמו של המודד כאילו חושף את ממצאיה של קופסה שחורה אטומה ומוצפנת.